

kunnen we ons niet van de indruk ontdoen dat op twee cruciale ogenblikken in de voorstelling deze frontale blik wél appelleert aan de blik van de toeschouwer, alsof hij wil poneren ‘ik heb gezien dat jullie me hebben gezien en gezien hebben wat mij is overkomen’. Van de weermomstuit affirmeert deze blik dat dit ook ons is overkomen of zou kunnen overkomen, dat wij dit zijn, dat we in een spiegel hebben gekeken en dat deze denkbeeldige vierde wand, die onze verbeelding adem en elan geeft, ons *in the long run* niet zal kunnen behoeden voor het vernietigende, radicale appèl van deze voorstelling.

Dat deze paradijselijke, symbolische staat van zijn, die door Camacho's traag en schijnbaar onverstoortbaar verkennings- en ook meetgedrag, ten dode is opgeschreven, verradt zijn traject dat zich in de hut, na de verkenning van de buitengrenzen van dit eiland, na de verkenning door de performer van zijn buitenruimte en de accessoires die zich daarin bevinden, toe plooit op de geborgenheid van de binnenruimte. Want meet Camacho niet na een tijd de drie dimensies van zijn hut met de uitgestrekte armen als liniaal, en brengt hij daardoor niet die aanvankelijk gesuggereerde tweedimensionaliteit aan het wankelen? Opent hij daardoor niet – op een ogenblik wanneer de subtiele loungeachtige muziek van Hahn Rowe zachtjes opkomt als een ongevaarlijk, gemoedelijk ruisen van golven – de vormelijke poort naar een nieuwe, onverwachte ontwikkeling in de voorstelling bij het openklappen van het platte vlak naar een driedimensionale ruimte?

Eén technische, menselijke handeling, één hydro-pneumatische klik van één of andere exterieure gamespeler, en het begint werkelijk en zachtjes te regenen in deze virtuele, paradijselijke wereld. Camacho gaat schuilen in de hut. Hij zit op de stoel, starend naar het publiek, ziende blind voor dit publiek buiten zijn wereld. Een blik als het ware zonder hoop of wanhoop. Een blik op een ondefinieerbare oneindigheid gericht. Een blik vol (on)begrip over het feit dat dit onweer ooit zal eindigen en dat het paradijs onaangetast terug zal keren naar zijn onverstoorte bewoner. Het regent en het blijft regenen, dan wat zachter dan weer wat intenser. En het regent, het regent alsof het ieder ogenblik kan ophouden met regenen. Toch lijkt het na enkele minuten alsof het onophoudelijk zal blijven regenen. Alsof deze regen als zand in een zandloper zal blijven lopen naar een onontkoombaar einde, naar een niets. Alsof de regen zand wordt, die regent in de kuil van *De vrouw in het zand*, dat boek van Kobo Abe, die beklijvende film van Hi-

roshi Teshigahara. Eindeloos als een perpetuum mobile. Door de regen die blijft komen, ontstaat langzaam een sluipend besef van duur, en het is deze duur die gecombineerd wordt met een dwingende, intrigerende geluid- en klankstroom die voortdurend in kracht aanzwelt, die een naderend onheil in zich draagt. Het is door de eindeloze, hypnotiserende herhaling van hetzelfde dat zich iets onafwendbaars in onze ervaring nestelt. Zoals in de video-installatie *Going Forth By Day* van Bill Viola, waarin mensen steeds sneller een classicistisch gebouw verlaten, steeds sneller en in groteren getale het pand verlaten voor een onheil dat wij niet kunnen bevroeden. Dan spuwt het water naar buiten, eerst langzaam uit de deur en dan geleidelijk uit alle ramen, met toenemende kracht en quasi eindeloos, om te eindigen in een overdonderende zondvloed die alles en iedereen uit het huis meesleurt met een vernietigende, onmenselijke kracht.

Dat dit virtuele paradijs op de scène in een tsunami zal belanden, wordt scherp in de toeschouwer gekerfd, wanneer de hals van de zwaan plots zijdelings naar beneden begint te neigen onder de aanhoudende druk van het water. Opeens lijkt het alsof ook de palmboom door zijn blad en stam zal zinken en het dak van de hut, waarop zich massa's water blijven ophopen, begint door te zakken. Het is het onthutsende ogenblik waarop de decorstukken ineens van kwetsbaar, wak karton blijken. Dit visuele beeld van kwetsbaarheid en vergankelijkheid kerft in de toeschouwer een scheur van sterfelijkheid en een gevoel dat deze wereld op de scène onontwikkbaar zijn ondergang tegemoet zal gaan. Het is de *point of no return*, dat de toeschouwer een hulpelo-